

گزارش

وضعیت تجارت ویتنام در سال ۲۰۱۷

رایزن بازرگانی ایران در ویتنام

دیماه ۱۳۹۶

واردات و صادرات کالا در سال ۲۰۱۷

براساس گزارش "اداره‌ی کل آمار ویتنام" (GSO)، در سال ۲۰۱۷ ارزش صادرات کالای این کشور به حدود ۲۱۳/۷۷ میلیارد دلار رسید که در مقایسه با سال قبل از آن حدود ۲۱,۱ درصد افزایش پیدا کرده است. این رقم علاوه بر ثبت رکورد جدید در میزان صادرات ویتنام، بالاترین "نرخ رشد" صادرات در چند سال اخیر محسوب می‌گردد (نرخ رشد صادرات کالای ویتنام از سال ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۷ به ترتیب حدود ۱۵,۳ درصد، ۱۳,۸ درصد، ۷,۹ درصد، ۹ درصد و ۲۱,۱ درصد بوده است).

صادرات اقتصاد محلی - بومی ویتنام با رشد ۱۶,۲ درصدی به رقم ۵۸,۶ میلیارد دلار رسید و صادرات شرکت های سرمایه گذاری مستقیم خارجی با رشد ۲۳ درصدی، رقم ۱۵۵,۲ میلیارد دلار را ثبت نمود. بدون در نظر گرفتن قیمت، صادرات کالا در سال ۲۰۱۷ در مقایسه با سال ۲۰۱۶ حدود ۱۷,۶ درصد رشد داشت.

واردات ویتنام در سال ۲۰۱۷ از رشد ۲۱ درصدی برخوردار و به رقم ۲۱۱,۱ میلیارد دلار رسید. سهم شرکت های بومی - محلی ویتنام حدود ۸۵ میلیارد دلار بود که در مقایسه با سال گذشته حدود ۱۷ درصد افزایش پیدا کرده است. سهم شرکتهای سرمایه گذاری خارجی از میزان واردات به حدود ۱۲۷ میلیارد دلار رسید که در مقایسه با سال گذشته حدود ۱۷,۷ درصد رشد داشت. مازاد تجاری کالای ویتنام سال ۲۰۱۷ به رقم ۲/۷ میلیارد دلار رسیده که در آن میزان، مازاد واردات بخش شرکت داخلی حدود ۲۶/۱ میلیارد دلار و مازاد صادرات شرکت خارجی حدود ۲۸/۸ میلیارد دلار است. با توجه به این که حجم کل صادرات و واردات کالای این کشور از ۴۰۰ میلیارد دلار گذشت، سال ۲۰۱۷ یک رکورد بازرگانی برای ویتنام محسوب می‌گردد.

واردات و صادرات خدمات

صادرات خدمات ویتنام در سال ۲۰۱۷ با ۷ درصد رشد به رقم ۱۳,۱ میلیارد دلار رسید. ترکیب این حجم از صادرات عبارتند از: صادرات خدمات گردشگری حدود ۸,۹ میلیارد دلاری که سهم آن در کل صادرات خدمات حدود ۶۷/۶ درصد است. این میزان در مقایسه با سال قبل حدود ۷,۴ درصد افزایش یافته است. خدمات حمل و

نقل با رشد ۵,۷ درصدی به رقم ۲,۶ میلیارد دلار رسیده است. که سهم آن از کل صادرات حدود ۱۹,۷ درصد است.

واردات خدمات حدود ۱۷ میلیارد دلار می باشد که در مقایسه با سال قبل حدود ۱,۶ درصد رشد داشته است. واردات خدمات حمل و نقل با کاهش ۲,۸ درصدی به رقم ۸,۲ میلیارد دلار رسیده است. سهم این بخش نسبت به حجم کل صادرات حدود ۴۷,۹ درصد است. واردات خدمات گردشگری حدود ۵/۱ میلیارد دلار است که در مقایسه با سال گذشته حدود ۱۲,۷ درصد افزایش پیدا کرده است. سهم آن از کل میزان واردات خدمات ۲۹,۸ درصد است. مازاد واردات سال ۲۰۱۷ حدود ۳,۹ میلیارد است.

بزرگترین کسر تجاری ویتنام در سال ۲۰۱۷ با کشور کره جنوبی

براساس این گزارش، هرچند کشور چین بزرگترین شریک تجاری ویتنام محسوب می گردد؛ اما تجارت ویتنام با کشور کره جنوبی در سال ۲۰۱۷ شاهد بیشترین میزان کسری تجاری بود. حجم تجارت ویتنام - چین حدود ۹۳,۸ میلیارد دلار است که صادرات ویتنام به چین به رقم ۳۵,۳ میلیارد دلار و واردات ویتنام از چین به رقم ۵۸,۵ میلیارد دلار رسیده که در مقایسه با سال گذشته، به ترتیب حدود ۶۰,۶ درصد و ۱۶,۹ درصد افزایش پیدا کرده است. بنابراین کسر تجاری حدود ۲۳,۲ میلیارد دلار بوده و در مقایسه با سال گذشته حدود ۱۷,۴ درصد کاهش داده است. عمده صادرات ویتنام به چین در سال ۲۰۱۷ عبارتند از: کامپیوتر و قطعات (۳ میلیارد دلار با ۷۳,۵ درصد افزایش)، میوه و سبزیجات (۱ میلیارد دلار با ۵۷,۶ درصدی افزایش)، تلفن و قطعات (۵,۴ میلیارد دلار با ۶۷۹,۸ درصد افزایش) هستند. عمده واردات ویتنام از چین در سال ۲۰۱۷ عبارتند از: ماشین آلات، وسایل و قطعات (۱/۸ میلیارد دلار با ۱۹ درصد افزایش)، تلفن و قطعات (۲/۳ میلیارد دلار و با ۳۸/۲ درصد افزایش)، کامپیوتر، محصولات الکترونیک و قطعات آن (۱/۲ میلیارد دلار با ۲۰/۳ درصد افزایش).

با حجم تجاری ۶۱/۸ میلیارد دلاری، کره جنوبی دومین شریک بزرگ تجاری ویتنام پس از چین به حساب می آید. صادرات ویتنام به کره جنوبی حدود ۱۵ میلیارد دلار است که در مقایسه با سال گذشته حدود ۳۱ درصد افزایش یافته است. واردات ویتنام از این کشور با رشد ۴۵/۵ درصدی به رقم ۴۶/۸ میلیارد دلار رسیده است. بنابراین با ۳۱/۸ میلیارد دلار کسری تجاری که در مقایسه با سال گذشته، حدود ۵۳/۴ درصد افزایش یافته است، ویتنام بیشترین میزان کسری تجاری را با کره جنوبی دارد.

تلفن و قطعات (۱,۳ میلیارد دلار با ۴۸,۷ درصد افزایش)، پوشاک و منسوجات (۱,۲ میلیارد دلار با ۱۸,۴ درصد افزایش)، کامپیوتر و قطعات (۵۶۵ میلیون دلار با ۴۵ درصد افزایش) عمده صادرات ویتنام به کره جنوبی هستند.

عمده واردات ویتنام از کره جنوبی عبارتند از: کامپیوتر، محصولات الکترونیک و قطعات (۶/۶ میلیارد دلار با ۷۶/۱ درصد افزایش)، ماشین آلات و قطعات (۳ میلیارد دلار با ۵۰/۱ درصد افزایش).

آمریکا بزرگترین بازار صادراتی ویتنام

هر چند آمریکا از لحاظ حجم تجارت سومین شریک تجاری ویتنام است ولی این کشور بزرگترین بازار صادراتی ویتنام محسوب می گردد. در سال ۲۰۱۷ حجم تجارت ویتنام - آمریکا به رقم ۵۰/۷ میلیارد دلار رسیده است. صادرات ویتنام به این کشور حدود ۴۱/۵ میلیارد دلار و واردات حدود ۹/۱ میلیارد دلار می باشد.

در این سال (۲۰۱۷) تجارت با اروپا به رقم ۵۰/۴ میلیارد دلار رسیده است. میزان صادرات ویتنام به اروپا به رقم ۳۸/۳ میلیارد دلار و واردات از اروپا به رقم ۱۲ میلیارد دلار رسید که در مقایسه با سال قبل به ترتیب از رشد ۱۲/۸ و ۷/۷ درصدی برخوردار بوده است.

ارزش تجارت ویتنام و آسه آن در سال ۲۰۱۷ به رقم ۴۹,۷ میلیارد دلار رسیده است. که از این میزان حدود ۲۱/۷ میلیارد دلار صادرات و حدود ۲۸ میلیارد دلار واردات بوده است که به ترتیب در مقایسه با سال قبل حدود ۲۴,۵ درصد و ۱۶,۴ درصد رشد داشته است.

در سال ۲۰۱۷، تجارت ویتنام و ژاپن به رقم ۳۳/۳ میلیارد دلار رسید. که از این میزان، حدود ۱۶/۸ میلیارد دلار صادرات ویتنام به ژاپن و حدود ۱۶/۵ میلیارد دلار واردات ویتنام از ژاپن بوده است؛ که در مقایسه با سال گذشته به ترتیب حدود ۱۴ درصد و ۱۰ درصد رشد داشته است.

۴۴ درصد افزایش سرمایه گذاری مستقیم خارجی (FDI) در ویتنام، یک رکورد جدید در سال ۲۰۱۷

براساس گزارش "آژانس سرمایه گذاری خارجی ویتنام"، سرمایه گذاری مستقیم خارجی در این کشور در سال ۲۰۱۷ به حدود ۳۶ میلیارد دلار رسید که در مقایسه با سال قبل حدود ۴۴ درصد افزایش یافته است. این گزارش خاطر نشان می سازد که از مجموع ۳۶ میلیارد دلار سرمایه گذاری مستقیم خارجی، حدود ۲۱ میلیارد دلار در پروژه های جدید سرمایه گذاری شده که تعداد آن به ۲,۵۹۱ پروژه می رسد که در مقایسه با سال ۲۰۱۶ حدود ۴۲ درصد رشد داشته است. حدود ۸,۵ میلیارد دلار دیگر آن افزایش سرمایه در پروژه های

قدیمی است که تعداد آن به ۱,۱۸۸ پروژه می رسد که از رشد ۴۹ درصدی برخوردار بوده است. باقی مانده سرمایه گذاری مستقیم خارجی، حدود ۶,۵ میلیارد دلار برای خرید سهام شرکتهای ویتنامی اختصاص یافته است که نسبت به سال گذشته حدود ۴۵ درصد رشد داشته است.

در سال ۲۰۱۷ پرداخت های تحقق یافته سرمایه گذاران مستقیم خارجی به رقم ۱۷,۵ میلیارد دلار رسید که در مقایسه با سال گذشته حدود ۱۰,۸ درصد افزایش یافته است.

در بین بخش های جذب کننده سرمایه مستقیم خارجی ، بخش "فن آوری و تولید " و "صنعت توزیع برق"رتبه اول و دوم را داشتند که به ترتیب به رقم ۱۶ میلیارد دلار و ۸ میلیارد دلار رسیده است. سهم دو بخش به ترتیب حدود ۴۴,۲ و ۲۳,۳ درصد کل سرمایه گذاری خارجی می باشد.

در بین ۱۱۵ کشور سرمایه گذاردر ویتنام، ژاپن با سرمایه گذاری حدود ۹,۱ میلیارد دلاری، کره جنوبی با سرمایه گذاری حدود ۸,۵ میلیارد دلاری و سنگاپور با سرمایه گذاری حدود ۵,۵ میلیارد دلاری بزرگترین سرمایه گذاران خارجی در سال ۲۰۱۷ در ویتنام محسوب می گردند.

رشد اقتصادی سال ۲۰۱۷ بیشتر از هدف تعیین شده

جمع بندی نهائی آمار و اطلاعات سال ۲۰۱۷ حکایت از رشد تولید ناخالص داخلی ویتنام در حدود ۶,۸ درصد دارد. این میزان بیشتر از هدف گذاری ۶,۷ درصدی اول سال است. بخشهای کشاورزی، جنگلی، شیلاتی، صنعت، ساخت و ساز و خدمات مهم ترین سهم را در دسترسی به اهداف بالاتر از نرخ برنامه ریزی شده را داشته اند .

براساس گزارش "اداره ی کل آمار اقتصادی ویتنام" میانگین درآمد سرانه ویتنام در سال ۲۰۱۷ به حدود ۲,۳۸۵ دلار رسید که در مقایسه با سال گذشته حدود ۱۷۰ دلار افزایش یافته است. صادرات حدود ۱۶/۷۴ درصد و واردات حدود ۱۷/۵ درصد رشد داشت. ثبت شرکت جدید از لحاظ تعدادی با رشد از ۱۵/۲ درصد و از لحاظ سرمایه از رشد ۴۵/۴ درصدی برخوردار بود.

ملاحظات و پیشنهادات :

۱- در حالی که در سال ۲۰۱۰ حجم تجارت ویتنام با ۱۲ میلیارد کسری تجاری حدود ۱۵۷ میلیارد دلار بود ، طی گذشت ۷ سال ، این حجم حدود ۳ برابر افزایش یافته است. به زعم کارشناسان ، این جهش حجم تجارت دلایل متعددی دارد که اهم آن عبارتند از :

الف) پرهیز از هرگونه تنش سیاسی در مناقشات منطقه ای (بحران دریای چین جنوبی) و بین المللی و در عوض جذب سرمایه های مادی و معنوی کشورهایی که با آنها در تعارض مرزی و تاریخی دارد. به عنوان مثال افزایش ۶۰ درصدی صادرات به کشور چین در سالی که بیشترین مناقشات قلمروئی با این کشور را داشته است.

ب) ایجاد یکپارچگی های اقتصادی با اقتصادهای منطقه ای و بین المللی . ویتنام در سال ۲۰۱۵ حدود ۴ موافقت نامه تجارت آزاد با اتحادیه ها و کشورهای بزرگ بین المللی امضاء نمود . این موافقت نامه ها عبارتند از: موافقت نامه تجارت آزاد با کره جنوبی ، موافقت نامه تجارت آزاد با اتحادیه اقتصادی اورآسیا ، موافقت نامه تجارت آزاد با اتحادیه اقتصادی اروپا و موافقت نامه تجارت آزاد TPP (که در حال حاضر بدون عضویت آمریکا در حال نهائی شدن است) .

۲- میزان سرمایه گذاری مستقیم خارجی در سال ۲۰۱۷ در ویتنام به رقم بی سابقه ۳۶ میلیارد دلار رسید که نسبت به سال ۲۰۱۶ حدود ۴۴ درصد رشد داشته است. سه کشوری که بیشترین حجم سرمایه گذاری خارجی را در ویتنام داشته اند عبارتند از : ژاپن ۹,۱۱ میلیارد دلار ، کره جنوبی با ۸,۴۹ میلیارد دلار و سنگاپور با ۵,۳ میلیارد دلار . این نکته نشان دهنده آن است که کشورهای پذیرنده سرمایه همواره با جلب نظر سرمایه گذاران منطقه ای زمینه سازی برای رشد و توسعه اقتصادی خود می نمایند. این وضع در ویتنام موجب شده است که ۷۰ حجم صادرات و همچنین ۲۲ درصد GDP ویتنام متعلق به سرمایه گذاران مستقیم خارجی باشد.

۳- کاهش میزان بیکاری به ۲,۳ درصد در جامعه ی جوانی که سالیانه ۱,۳ میلیون نیروی جویای کار وارد بازار کار آن می شود در پرتوی بهره مندی از جذب سرمایه های مستقیم خارجی است که با مدیریت برنامه ریزی شده و کنترل های حزبی به ثمر نشسته است.

۴- مبارزه شدید و بی امان با سوء عملکرد و اختلاس مقامات ، حتی مقامات بلند پایه حزبی . در سال ۲۰۱۷ مبارزات پر سرو صدایی برای ایجاد انضباط مالی اقتصاد ملی ویتنام صورت گرفت . به عنوان مثال می توان به ربایش آقای " چین سوان تان " یکی از مدیران ارشد وزارت نفت ویتنام که به آلمان پناهنده شده بود اشاره کرد. وی توسط دولت ویتنام از آلمان ربهوده و برای محاکمه به ویتنام آورده شد و علیرغم تهدیدات صدر اعظم آلمان

به قطع کمک های اقتصادی و لغو موافقت نامه تجارت آزاد با ویتنام ، پس داده نشد . نکته قابل توجه این که این مدیر ارشد وزارت نفت ویتنام که از مقامات ارشد حزب کمونیست است صرفا دچار سوء عملکرد مدیریتی شده بود و هیچ اختلاس و یا رشوه ای در اتهامات ایشان نبود. همچنین می توان به استرداد رئیس یک بانک خصوصی ویتنامی از سنگاپور اشاره کرد که صرفا از روابط دوستانه اش با رئیس حزب کمونیست خلق شهر "دانانگ" چند قطعه زمین مرغوب در اختیار گرفته بود. در این داستان ، رئیس حزب خلق کمونیست دانانگ در آستانه بزرگترین رویداد سیاسی و تجاری ویتنام در سال ۲۰۱۷ یعنی برگزاری نشست سران ۲۱ کشور عضو اپک در شهر "دانانگ" دستگیر و روانه زندان شد و وزیر راه وشهرسازی بجای ایشان منصوب گردید.

۴- اجرای دقیق برنامه های اقتصادی که از پیش تعیین شده ، به همراه کنترل و بازرسی ها ، منتج به بهبود تدریجی فضای کسب و کار در ویتنام شده است . به نحوی که طی چهار سال اخیر به نحو چشمگیری رتبه کسب و کار ویتنام ارتقاء یافته است و دولت این کشور مصمم است با اصلاح قوانین مربوط به مالیات ، گمرک و حذف موازی کاری ها و بروکراسی های زاید در سال ۲۰۱۸ فضای کسب و کار را بیشتر ارتقاء بخشد. . در گزارش کسب و کار ۲۰۱۷ ویتنام با صعود ۱۴ پله ای نسبت به سال ۲۰۱۶ (رتبه ۸۲) به جایگاه ۶۸ در بین ۱۹۰ کشور قرار گرفت . این کشور در سال ۲۰۱۳ دارای رتبه ۹۹ در این رتبه بندی قرار داشت . این کشور بعد از مالزی بهترین فضای کسب و کار را در منطقه اقتصادی آسه آن داراست.

۵- چنانچه در متن گزارش نیز آمده است در سال ۲۰۱۷ اهداف اقتصادی دولت ویتنام بالاتر از اهداف تعیین شده محقق شده است . این وضع که در سالیان قبل نیز کم وبیش رخ داده است شرایطی را بوجود آورده که درآمد سرانه این کشور طی سه دهه اخیر از ۱۰۰ دلار به حدود ۲۴۰۰ دلار برسد (این رقم در برخی استانهای ویتنام مانند دونگ نای حدود ۴۰۰۰ دلار است). بازار خرده فروشی در ویتنام با جهشی شدید به ۱۷۰ میلیارد دلار رسیده است . بررسی روند توسعه ای ویتنام توسط برنامه ریزان اقتصادی کشورمان ضمن اینکه می تواند الگویی موفق برای توسعه اقتصادی کشورمان باشد ، برای تصمیم سازان تجارت خارجی کشورمان در جهت تدوین استراتژی های موثر و پیش نگر (Pro-Active) برای حضور کالاهای ایرانی در این بازار و بازارهای رو به رشد پیرامونی آن (کامبوج ، لائوس و میانمار) بسیار تعیین کننده به نظر می رسد.